

4. Кубатко О. В., Омеляненко Ю. О. Інноваційний розвиток підприємств в умовах економічної нестабільності. *Механізм регулювання економіки*. 2015. № 2. С. 54-60.

ПИТАННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ: ДОСВІД ФІНЛЯНДІЇ

Р. В. ЛИТВИНСЬКИЙ, аспірант
Інститут економіки промисловості НАН України
03057 Україна, м. Київ, вул. Марії Капніст, 2
Romanlitvinsky1990@gmail.com

У 2022 р. Фінляндія очолила Індекс цифрової економіки та суспільства (DESI), що є щорічною оцінкою цифрового розвитку в країнах ЄС [1]. У дослідженні DESI фахівці оцінили прогрес цифровізації у таких сферах, як людський капітал, зв'язок, інтеграція цифрових технологій та цифрові державні послуги. Фінляндія лідирує за більшістю цих індикаторів: її підсумковий бал становить 69,6 зі 100 (для порівняння: середній показник по ЄС становить 52,3).

Фінляндія займає перше місце в інтеграції цифрових технологій у бізнес- та електронну комерцію, де близько 82% фінських малих і середніх підприємств (МСП) мають принаймні певний базовий рівень використання цифрових технологій. Це значно перевищує середній показник по ЄС (55%). Крім того, фінські компанії продовжують активно впроваджувати передові технології: 66% з них використовують хмарні рішення, а 16% інтегрують у свою діяльність технології штучного інтелекту. Зазначені показники є вдвічі більшими, ніж аналогічні середні по ЄС.

Фінляндія займає друге місце у сфері цифрових державних послуг. За статистичними даними, 92% фінських інтернет-користувачів використовують послуги електронного уряду, попередньо заповнені форми (90%) та онлайн-сервіси як для фізичних осіб, так і для підприємств (90% і 93% відповідно), у той час як середні показники по ЄС становлять 75% і 82% відповідно.

Найбільшу частку фінських компаній (93%) складають мікропідприємства (переважно сімейний бізнес). Це не заважає країні йти в авангарді міжнародної цифровізації та підвищувати конкурентоспроможність компаній за допомогою цифрових технологій.

Для сприяння процесам цифровізації Міністерство економіки та зайнятості Фінляндії (MEAE) запустило проєкт Real-Time Economy (RTE), який має діяти впродовж 2021-2024 рр. [2]. Основну увагу в проєкті приділено пріоритетним ініціативам, які прискорюють цифрову трансформацію та формують сприятливий та перетворюючий вплив на суспільство. Однією з основних цілей RTE є створення умов фінським компаніям для їх оптимального адаптивного переходу на цифрові технології у режимі реального часу. Очікується, що здатність компаній оцифрувати

рахунки-фактури та квитанції, а також здійснювати електронну передачу бізнес-інформації у режимі реального часу значно підвищить продуктивність й економічність бізнес-процесів.

Практика інновацій стає все більш поширеною на підприємствах усіх розмірів, але найчастіше застосовується в середніх компаніях, тобто з чисельністю зайнятих не менше 250 осіб. У 2018-2020 рр. у цій категорії частка тих компаній, що займаються інноваційною діяльністю, становила 77%.

Фінляндія вважається найкращою країною для стартапів, де створені сприятливі умови для розвитку МСП [3]. Державні рішення дозволяють зменшити кількість бюрократичних процедур при створенні, функціонуванні та інвестуванні у фінські стартапи. Тому іноземні інвестори зацікавлені у фінансуванні фінських компаній.

Фінські стартапи залучили найбільше коштів у 2018 р., загальний обсяг фінансування становив 479 млн євро. Іноземні інвестиції становили 208 млн євро, і з кожним роком їх обсяги продовжують зростати.

Як цікаві приклади інноваційних стартапів, створених протягом останніх 5 років, можна згадати про Color The Minds (використання віртуальної реальності в освітніх технологіях для підвищення ефективності навчання), Comparables.ai (використання штучного інтелекту для дослідження ринку та індустрії фінансових технологій), Aatos.app (цифрові юридичні послуги, що дозволяють зменшити час та роблять зручнішим звернення до адвоката), IPRally (використання штучного інтелекту та інформаційних технологій у процесі пошуку патентів), Iconicchain (використання блокчейну для зберігання та відстеження даних, документів і записів).

Фінляндія була першою країною ЄС, яка запровадила концепцію національної інноваційної системи як основного елемента науково-технічної політики. Вже в середині 2000-х рр. її мета була сформульована як «створення суспільства загального блага», що означало не лише зростання матеріальних благ, а й якості життя: можливість отримати якісну освіту та медичне обслуговування, сприятливі умови праці, гідну старість, відчуття безпеки і т. ін.

На практиці це означало збільшення кількості компаній, заснованих на інноваціях і ноу-хау, зміцнення дослідницьких організацій та активну державну підтримку технологічного розвитку компаній.

Раціонально побудована система наукових організацій, ефективна взаємодія з бізнесом і довгострокові інвестиції в науку, інновації та освіту дозволили Фінляндії за короткий час увійти до числа високорозвинених постіндустріальних країн. Сьогодні це одна з найстабільніших країн у світі, що має сприятливе динамічне бізнес-середовище та конкурентоспроможну інноваційну економіку. Тож практичний досвід Фінляндії доцільно використовувати при розробці управлінських рішень щодо цифрової трансформації українського бізнесу.

Список використаних джерел:

1. The Digital Economy and Society Index (DESI). URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>.
2. Finland aims to become a pioneer in the digital economy by 2030: The Real-Time Economy project promotes digitalization. URL: https://www.prh.fi/en/uutislistaus/2021/P_23600.html.
3. Why Finland is the promised land of startups? URL: <https://www.edunation.co/blog/why-become-an-entrepreneur-in-finland/>.

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

М. А. МАЩЕНКО, д-р екон. наук, професор
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
61166 Україна, м. Харків, пр. Науки, 9а
mmashchenko@ukr.net*

Економіка та цифрове суспільство – це терміни, які були частиною Стратегії «Європа 2020». Розвиток цифрової економіки та суспільства є одним із чинників зростання. Інформаційні технології, важливість яких для процесів розвитку виражається в їхньому динамічному зростанні, відіграють особливу роль у досягненні економічного, соціального і навіть цивілізаційного прогресу.

Сучасна економічна система змінюється під впливом технологічних, економічних та соціальних змін. Мова йде про формування нових соціально-економічних стратегій. Відбувається зміна технологічної парадигми, моделі управління та суспільних норм.

Головною тенденцією сучасного розвитку економіки є проникнення інформаційних технологій у різні сфери діяльності людства. Сфери економіки, в основі яких інформаційні та комунікативні технології, мають назву цифрова економіка. Цифровізація економіки на сучасному етапі є важливим фактором зростання продуктивності праці і підвищення якості життя.

Є докази того, що цифрові технології позитивно впливають на економіку та соціальний добробут.

Цифрова трансформація вплинула на суспільство на різних рівнях, головним чином на рівнях економіки та управління. Численні впровадження цифрових технологій останнім часом стимулювали величезний трансформаційний процес, який називається цифровізацією. Цифровізація допомагає суспільству обробляти, виробляти, передавати та ділитися всіма видами даних та інформації.

Отже, цифрова економіка – це економіка, в основі якої інформаційні та комунікативні технології та виробництво електронних товарів та послуг.